

Pomhaj Boh!

Cziblo 36.
3. dez

Létnik 1.
1891.

Serbiske njedželske īopjenka.

Wudawaju so kózdu žobotu w Smolerjez knihicjischčeřni w Budyschinje a žu tam dostacž sa schtwortlētnu pschedoplatu 40 np.

2. advent.

Romskich 15, 13: „Boh pač teje nadžije napjeliň waž se wschém wježelom a měrom we wérje, so býščeže połnu nadžiju měli psches tu móz žwiateho Duha!“

Sswjath Pawoł ma po tuthch žłowach sa to, so kschesčijanstwo je něshťo jara swježelaze a směrowaze sa czlowísku wutrobu. Džiwne! Sswét je zyle hinajsccheho měnjenja. Wón džerži wérne kschesčijanstwo sa něshťo ſrudne, mutne, czmowe. Ma sa to, so czlowjeka jara týchneho czini, dokelž jemu žwětne wježele ſahubi; wonajſeho, dokelž s nimi wjazy žobu njebežha do džiwjeho, ujerodneho waschnja, tupeho, dokelž jeno hłowu wižacž dawa. Alle požluchaj jedyn ras nits do biblije! Tam drje wjele hłozow klineži, tam wschak pokutne psalmy s hłubinu wuhadzeja, ale wone so kschesčijanza jako khěrlusche na wjeschim chorje. Tam wschak so trubja žudne truby, ale žyluscho klineži ſwonow ſwonjenje wježelého evangelija a dobycěřiske ſpěwanje pschewinjerow pschi kryſtalnym morju. Tam drje žlyſhiſch hłozu plakanja, ale mózniſchi je rót połny žmjecža a jaſyk połny khwalenja: „Tón Knjes je wulci wěz na naž czinił, nad tym so wježelny“ a hłoz s Božeho tróna: „Njeplacž, hlaſ, pschewinyl je tón law, tiz je s teho roda Žudoweho“. —

Požluchaj nits do zyrkwinieho lěta: tam miło-wotry adventski čzaž se žwojimi tajnymi ſyukami wot pschiúdženja w hnadle a wot pschiúdženja t žudej so wotměnja s tym kražnymi ſyukom wot najwježelscheho, najsbóžniſcheho, hnady połniſcheho Božeho dnia; tam pschiúdže žwjato-czichi póſtny

čzaž, ale wón so wobſamkuje s jutrownym wýſkanjom a se žwiatkownej wježelosežu.

Požluchaj kschesčijanje do ſpěvařskich, tuthch kražnych knihow połnych hłozow zyrkwe: wěry wježelosež daloko pschewaži ſkóržbne khěrlusche pokut; jehnjecžowy dobycěřiski khěrluschi pschemože kschizne a žmjetne khěrlusche, so wschitke do wýzokého khěrluscha wěczneho žiwjenja wuſlineža.

Zyla biblija, zyrkwinie lěto a zyrkwinie khěrlusche wotsje žwědcža, so kschesčijanstwo je najwježelscha, najměrnischa wěz na žwěcze. Teho dla tej dwě žłowje: wježele a měr s njebjež dele klinežechte, hdvž kschesčijanstwo do žwěta pschiúdže: „Hlaſ, ja pschipowjedam wam wulce wježele“, tak předowasche tón jandžel — „a měr na ſemii“, tak ſpěwasche ta žyla njebjeſkeho wójska.

Tak tu žwjath Pawoł sa žwojich Romskich k Bohu proſhy, so by jich napjelnit se wschém wježelom a měrom. Po tajkim niz jeno trochu wježela jím popſcheje, ale zyle połnych wježela chze wón jich widžecž psched jich Bohom. Wón wě, so pola nascheho Boha je wježelosče doſč a luta rjanosčež k jeho prawizy wěcznje a wot jeho tróna horjekach widži ju dele běžecž w Chrystuſu, ktryž je so ſa naž ſtudzeni bójkeho wježela ſčinił, s kotrehož piež móženiy bohacže a wschědnie. A kaž połny wježela, tak chze Pawoł tež połny měra widžecž kschesčijana wutrobu. Pschetož wón ſnaje teho, ktryž prají je: „Měr wam wostaju, ſwoj měr wam dawam“. Kschesčijenjo žmědža prajiež: „Tón Knjes je wo dnjo ſlubil žwoju dobrotu a w nozy ſpěwanja ja jemu, Bohu žwojeho žiwjenja“, wo dnjo s měrom a w nozy w měrje, kaž wječorný psalm so modli: „Ja ležu a ſpju zyle s měrom, pschetož ty

„Sam, Šenježe, pomhaſch mi, ſo bjes staroſcje býdli“. Tajfi ſbóžný ſchtant pač ma jenož tſchęſcijan na ſemi, wón ſam lutki a žadny ſwětný čłowjek móže wſchědnie měcz wutrobu počnu twieſela a měra.

Nětk ſi wjeſ'ſom pochwatajeſe,
Wy cžlowiſke džěcži wſchě;
Gſo temu ſhwěru dajeſe,
Kiž waſchu muſu wě.
Haj, tón je bórſh tu,
Kiž ſi luboſczu wichón ſapa,
Gſo poſa wſchitfich ſlapa
Po Božim ſlubjenju.

Rosdželene pucje.

Način na Biederich a.

(Pofraczowanie.)

Tola ſo mi ničjo ſteho njesta; pſchetož býrnjež tam a ſem
wótrje na mnje hlađachu, dha mje tola nihdže njeſdjeržachu a na
poſledku tež na ſwój fónz pſchińdžech — w kraju nječach dleje
woſtacž, čžvch ſo w Amerizy ſphtací. W Bremenje ſo na ſódž
podach a wótznemu krajei božemje praſach. hdjež běh wſcho wo-
puſchczęſi, ſchtož mi ſube bě. Sſobu pak wſach ſwój hněw pſche-
cžiwo Bohu, na fotrehož ſo bjes morfotanja a hanjenja dopominci
njemóžach a t fotremuž ſo po ſwojej Hana-Marinej ſmijercži ani
žadýn jeniczki frócz modliſ njebečh. Sſo mi tak nje užitne ſdaſche,
ſo ſzym to ſ zyka hdj cžniſ — ſchto bě mi to pomhało! — Ach,
a ja ſym poſdžiſcho drje výtnyl, fakt tehdy, jaſo ja w hſupym
ſaſlepjenju na ſwojeho Boha ſapemniſ běh, nón tola na mnje
njeſapomni a mje njewopuſchczę. Ale ſtwjerdžich ſwoju wutrobu
a nječach na to ſedžbowacž, ſok nón mje do ſwojeje ſchuſe wſa.
Jaſo naſ na morju žaſoſny wichor nadpadže a ſódž woſkoſo mje-
taſche a ludžo na njej ſwoju poſlednju hodžinku wočžakachu, hla-
dach poſojny do wſcheho teho hančowanja. Mi bě wſcho jene,
ſchto ſo ſta. Dženſ vſchi teſ myſli tſchepotam, ſo bych tehdy
bórfy w mojich hréčach ſahintſ — tehdy jeno myſlach, hdj by
fónz byſ, dha bych wſchu ſwoju cžwilu motbył. Duž tež ſe ſpo-
džiwanjom widžach, ſo ſo ſódž na ſpodžiwnie waſchnje ſdžerža a
my do New-Yorka pſchińdžechmy, jaſo njeby ſo ničjo woſebneho
ſtaſo.

Tam w Amerizy dýrbjach ſebi bórsy dýelo pýtacž, pſchetož
próſdnie ſedžo njebych mutrał a žiwjenie w hoſczenzach by mi
bórsy pſchedrohe bylo. S mlynſtwom poł njebe niežo: ja nje-
bych do žaneho mlyna wjozy móhl a býchu mi ſa to kopate
pjenjesy dacž chzyl. Hizo hdyz monſach koła klepotacž hlyſchach,
ſtejſe mi ſhublène ſbože ſažo tak žive pſched mocžomaj, ſo bých
wótsje wołacž móhl ſe ſrudobu a hdz bých ja džen wote dnja
nutſkach hlyſhacz dýrbjal, ſo boju ſo bých roſom ſhubil. Duž
bým to a tamne ſapocžał a ſo tež zyle derje živík; ale čim dleje
čim mjenje ſo mi na harach wuikeho města ſpodobasche, hdzež
žaneho jeniczkeho ſnateho njenomakach, fotremuž bých ſwoju mu-
trobu wuſhpacž móhl, a hdzež jedn wot druhého jeno potom rodži,
hdyz chze jeho runje trjebacž. Chzyc̄h rad won do czerſtweho po-
wětra. Duž ſo ſta, ſo hromada Němizow pſchińdze, kotsiž chzyc̄h
ſo w kraju dale nutſkach ſažydliež. Běch ſo pſchipadnje ſ nimi
ſeſnał a njedach ſo dwójzy prashecz, jako mi radžachu, ſo bých
ſ nimi czahnył. Běchu ſebi ſa tunje pjenjesy fruch kraja daſko
w wjeczorje ſupili, fotryž chzyc̄h wobdzelač. A temu móžachu
człowiſke mozy trjebacž a mi bě zyle lubo, do džiweho kraja won
pſchińcž a pod czežkim dželom na moju hubjenoscž ſapomniež. Po
wſchelaſich prózach na pucžowanju, hdzež mějachmy parnu lódz,
czołmi a ſelesnizu po rjedu wuziwač, pſchińdzechmy ſbožownje na
ſwoje město, fotrež drje po prěním wobhlaſanju jara duſchne
njebe. S moſreje, ſ blaſkami ſužoſteje ſemje roſczechu mózne
ſchtomy ſ blaſkami ſ tak hustym ſpódnym drjewom, ſo móžachmy
ſebi jeno ſe ſekeru pucž wotewrjecž. To drje wjedzichmy, ſo ſmě-
jemy džela doſcž, prjedy hacž žně docžakamy — ale, hdyz tež
někotsi hłowu jara pojſchachu, wróćo njenóžachmy wjozy. Duž
ſapocžachmy ſ tym, ſo ſebi někajke bydło pſchihotowachmy. Maj-
prjedy twarjachmy někotre khěžki ſa žony a holzy, dželachmy
ſ wulſkich ſchtomow někotre drjewowe domy, fotrež na najwyſhſe
města w naſchim kraju ſtajichmy a jako ſ nimi hotowi běchmy,

podachmy so se wszej mozu na wurodowanje leža. Drje wjele nijedokonjachmy, dokelž tajkeho džela jara swuczeni njeběchmy; jako pak naležo pschińdze, mózachmy tola něschto wušycz. Nasch wušuw so tež jara derje radzi, a bychmy tež wschitzu pschi czechim džele, kotrež mějachmy, zyle społojni byli, hdyn by naš tam něschto prjecž njehnało. Pytnychmy mjenujzy, so bě strona, w kotrejž běchmy so sažydlili, jara rjestrowa. Někotryžkuliz, kiz bě strony a czerstwy žem pschischoł, pocza blědnucz a bě po časzu tak ſlaby, so niemózesche wjazy ſekeru ſbehnucz a k temu syma jich wjele tschaſesche, so ſebi myſlachu, so je tu jich poſlednia hodzina. Tak tež ſeide. Vórsy dýrbjachy někotremu ſkuliz, kiz bě i ranej nadziju se ſtwojego wótneho kraja žem pschischoł, row w ležu rycz, woſebje ženam. Ach, Wilhelmo, tem bym tež wutrobnu ſrudobu widział, hdyn dýrbjesche muž ſtaciu žonu pohrjebacz a niemózesche płakacz, hdyn na džeczi pohlada, ſa kotrež mějesche so nětko ſam staracz, abo hdyn bratr brotra do rowa połozi, ſetrymž je dželocž chvíļ. So byſchtaj ſebi starsheju ſa ſobu pschińcž dacz móhloj, a nětk bě wbohi doměrjenje ſhubiš, kiz tu wopuszczeny mosta — ale pschezo dýrbjach ſebi myſlicz, tak ciežko, kaž mi, nijeje tu nikomu, a woni ſu ſami na ſtwojim njesbožu wina, so ſu wótzny kraj ſhubili, a pschezo ſažo ſběhnu ſo ſtara ſažafloſez w mojej wutrebje a ſo praſchach. ſ czim bym runje ja to ſažlužiš, so běch tak ciežko khostony. Tola nijedach jim nicž wo ihm pytnycz, pschetož nienamofach mjes morini ſaži w ſtach, kotremuž běch ſo zyle doněricž móhlo; czinach pswoje dželo, džewy pak hewaf fóždemu rad ſ pucza, po tym ſo běchu mje jedyn ras psches ſtwoje žorty tak reſhněwali, so běch hroſyk, fóždeho ſatſelicz, kiz mje na pokoj wostajil njebý. Njechaſche nichtó nicž ſo mnú cžinicž měcz a ja džech cžmowy a ſrudny po ſtwojim ſamſnym pucžu. Tola nijewjedžishe nichtó, ſchto ſapczecž, doniž naš jedyn džen̄ někotsi honjerjo niewoplytachu. — Běchu to přeni ludžo, kotrejž běchmy ſa lěto naſheho ſažydljenja do tuteho kraja pola ſebje woſladali. — Běžachu wschitzu w hromadu, so bychu naš widželi a ſi nami poręczeli a wostachu psches nóż pola naš. Čzi pak nam ſty troſcht dachu, pschetož měnjaču, so je naſch kraj jara wložny a ſo njebychmy jow nihdy ſymu wotbyli. Tež nanaſylniſchi njebychu jow dołho wutrali, a ſo bychmy my najlepje cžinili, hdyn bychmy tak rucze hacž móžno do druhich ſtrowskich stronow pschečzahnyli. To bě drje wjele ſkorženja a ſwarzjenja, ale pschemieſnicz niemózesche ſo w tej wězny nicž a ſo jenož wo to jednaſche, ſak bychmy najlepje prjecž pschischli. Ja běch ſo rucze roſmyſlit, dokelž honjerjo radžachu, ſo dýrbjeli hacž k Mississippi rězy psches lěž cžahnuč a potom dale po parnej ſódzi. Š hiſteče někotrymi młodymi ludžimi, kiz nikoho ſa ſobu njemějaču, ſo roſrěczach, ſchto bychmy cžinili. Schtož ſ naſchich wězow niemóžachmy ſobu wsacž, wostajichmy druhim ſažydljerjam a potom džechmy nufi do leža po pucžu, kotrež běchu nam zuſy poſkaſali. Tak wjele běchmy tola hijo w Amerizy naſuſnuli, ſo móžachmy ſo namakacz, hdjež cžychmy, a byrnjež mějachmy ſo ſe wſchelkej nusu a prózu bědziež, pschińdzechmy tola ſkonečnje k pscheměcnje wulkej rězy, po kotrejž brjosy dele džechmy, hacž hětu, wot czorneho a běleho muža woſydlenu, ujenadenidzechmy, wot kotrejuž ſhonichmy, ſo tam parne ſódže ſastawaja, ſo bychu drjewo k tepjenju ſwojich maschinow k ſebi brali. Wostachmy tam, hacž parna ſódž pschijedze, ſi kotrejž cžychmy ſo do New-Orleanſa podacž, ſo bychmy ſebi potom druhu ſažlužbu vytasi.

Bě mózna lódź, fotraž nař po rěz̄y děle nježesche a muška
hromada čłowjekow bě na njei. Tola njemóžachm̄y k̄hwatanje
sapſchijec̄, i fotrūm̄ lódź do předka jědžesche, doniż mot druhého
pučjowarja nješhonichm̄, so je ſo ſapitan naſcheje lódźe wjetowaſ,
so chze prjedy dýžli druhá lódź, fotraž bě hiz̄o do předka, w New-
Orleansu byc̄. Cžim daše pſchińdžechm̄, cžim njeupočnisiči běſche
ſapitan, bórsh̄ hlaďaſche na cžaſník, bórsh̄ do dalokoſcže po rěz̄y,
bórsh̄ wołaſche do maſchinineho ruma a pſchezo bóle tepjachu tam
delfach a pſchezo ſpěſchnischo jachlesche lódź pſches žoſm̄, so bě kaž
fón, kiž chze ſo ſpłoschic̄.

Mi bě ztyle styškno; Amerikanſz̄y pat na ſódži wołachu a hawto-
wachu mješ ſobu, a jačo bě ſkóncznie hakle druhá ſódž, ſ fotrejš
na pſchemóz jědžichm̄, widžecž, dha bě ſahorjenje poſa naž pſchezo
wjetsche. Ženi wérjachu wěſcze do dobycža naſcheho ſapitana, a
napominachu jeho, ſo jeno njebh móz pomjeňſhil, druſh měnjaču,
ſo ſo ſódž pſched nami njebuđe wjazh pſchewinacž dacž, a džyču

bo na to jí kapitanom wjetowacj. Tón pak bě ſebi po ſdacžu ſwojeje wězny wěſty a bě tež tak, jafo by pramo měcž dýrbjal. Pſchezo bližšem vſchiňdzechm̄ lódzi, tak ſo móžachm̄ hido na rjei lúdzi ſpóſnacj, tež hido město New-Orleans ſo pofaſowasche, runjež w mulkej dalekoſcži, tola ſa dobré woſko widomnje. Něk dýrbjesche ſo wſcho mažicž; tež pytaných na žaloſnym̄ dželauju maſchinu, kotaž wſchě možny nałožesche, ale pak tež faž ſchip píches czorku, maſanu wodu ſeczesche. A ſo tež podarmo njeſdaſche — pſchetož býrnjež ſo město pſchezo jažniſcho pofaſowasche, dha tež roſdžět mjez dwěmaj lódzomaj pſchezo bóle wotebjeraſche; něk móžesche hido někotre minutu tracj, jo býchm̄ tam byli a naſchi Amerikanszny ſmějachu ſo hido tím tu druhéj lódzi. W bližšim wokomifu pſchesežohnym̄ druhu ſídž a nejch kapitan bě wjetu dobyt. Rjeſtóncežne wuſkanje flinczesche wot naſ ſ tým na druhéj lódzi — tola na jene dobo bě, jafo by pod naſhimaj cohomoj wſcho fabſato. Widzach, fakt ſo ſídž roſpuſan, fakt ſo fur a pſomjenja ſi njeje wawalichu, a czujach ſo w tým ſamym wokomifnjenju wot njevidomneje možny do wýška ſhěhnjenj a prjecž torhnijenj, pſchi czimž běch wſchón faž pſchibit, ſo mye myſle wopuſtcejichu.

(Potrądzianie.)

Godowny wójt pola spiżaczała sozial-demokratycznych nowinów.

Wot F. N.

(Pofraczowanie.)

Duchowny Niebergall sozialdemokratemu redaktorej tak dalej powiedział:

„Wę człowiek sa podeszczęcone ho mobhlaueječe a předuječe wo ſwobodnoſczi. Ale macže dha wę ſwobonoscž?! Spytajęče toſa junfróce ſwoju woſu muſwobodziež mot wabjenjow waſcheho czeła a ſo poſbehnuęž t prawej ſwobodnoſczi ducha, fotraž potom ſama mot ſo w Chrystuszu t měrej pſchińdże.

Wą, tij ſo f wulfim mužam cíjichcžicže a jich wědomnoſćž do ſlužby waſcheje žadotčiwoſće ſtajecže, pſcheschtudujcže tola ſpišy Heinę, fotrehož ſwojego pſchecžela mijenujecže — wot njeho ſhonicže, kajz y wą ſcže — dopomícže ſo, fakt wón roſherjeny wupraji, ſo je jemu jara žel, ſo wulfotnych mužow wulfotne myſle dýrbimy bórſy po paſenžu a petroliju wonjaže ſaſo namafacž! Waſcha wědomnoſć je ſtará, — ja proſchu wo wobhlađniwiſchu, ſpoſojniwiſchu, ſdobiſchu wědomnoſć. Duž deſe ſ tamnym starym proſchnym wobraſom a druhí na ſcženu!

Ja wobżaruju, so też łahodniſho ſudźicž njemóžu, hdyz na to
druhe hſadami, ſejm ſo tak rady wuſhwalicže, to je dobre waſchnie
a pózcziwoſcž. Kąž wę, so býſcie ſuſtu ſnuteſkomu próſdnoscž
potajili, ſebi manl wuczenoſcje napójſnijecže, tak ſo też
rady ſa rjekow hódneho a pózcziweho ſmyſlenja wudawacže. Lube
Boże džecžo njech wam prawy wobras „pózcziwoſcže” wobradzi.
To drje wam krafniſe ſteji, hdyz wę na żadoſcžiwych buhatych,
na njeſtwérnych mandželskich, na hejchlerſkich popow, na fabrikiſkich
knjeſow bjes mutroby huntoricže — a kąž daſoko ſu podawki wot
waſ powjedane wérne, macze ſe ſwojim roſhorjenjom prawo.
Ale hdyz ſebi tu węz bliże wobhſadami, ſchto dha wę czinicže,
ſo býſtej ſo „pózcziwoſcž a dobre waſchnie” poſeſchiſej — nicžo
hacž ſebi na druhich ſlaboſcje a ſle iſutki hubu torhacž! Schto
dha czinicže ſa natwarjenje praweje pózcziwoſcje a dobreho, hódneho
ſmyſlenja? Wotmowljenje: Wy prawy ſaložt k lěpschemu žiwenju
wotſtronicže, hdyz ludej jeho wérnu woſmjecže. Wy njemóžecže
mje ſ tym wotpoſafowacž, ſo je we wéstych kſchecžijanskich krajinach
pózcziwoſcž hubjeňſcha, hacž tam, hdzež wulke ſwětlo waſcheje wuczbym
hłowy roſkvetluje — wy chzecže to ſ tym dopoſafacž, ſo je ſo
w tamnych krajinach po waſchim wobliczenju ſa někotre lěta
wjele wjazd njeſtukow ſtało, ſo je tam wjele wjazd njeſtukow
ſtich porodow bylo atd. Hdyz wot teho wothſadam, ſo tute liczbym
njeiſu wěſte a njepowalne dopoſafma, kajke je woprawdžite ſmyſlenje
luda — tola wam pſchidam, ſo też ja wot tajkeho žiwenja
kſchecžijanow natwarjeny njeiſym. Tam paſ tež woprawdže
njeje prawe kſchecžijanske žiwenje, hdzež ſo to ſtawa. Ja wſchak
wam rěčju, kąž hdz bých ſlepemu wo barbje rěčzał, hdyz praju,
ſo je tam pózcziwe a hódne ſmyſlenje najwjetſche, hdzež Jeſuš,
tón advencki kral, je prawje do mutroby ſacžahnuł; k čomu druhich
ludzi hłupoſcž a ſłóscž kſchecžijanstwo wužiwa, mje nicžo njeſtara;
wſchitke ſpalene fuſlańizy tu wěſtoscž ſe ſwěta njepſchinjeſu, ſo
kſchecžijanska wéra, prawje wuczena a prawje wuſnjenia, mutroby
wucziszcza a wonowja.

Bo ſo thwalcze ſ tej małej licžbu njefutkow, njemandželskich
porodow w tych krajinach, fiž ſu wot wasczeho ſlónza wobſwěczenie.
Wěſcze wój, fakt wjele by tych přenich narodow njemandželskich bylo,
hdnyž njeby ſo hiſhczé ſ thwatnym woženjenjom hańba motwobro-
cziła? Schto by było, hdnyž býdmy ſ licžbami wſchu žadostzimoscž
a mopiſtvo, wſchu ſamoscž, wſchu ſeſtarńoscž we ſudu wot wasczeho
ducha wobſniježenym w hromadze liczicž móhli, hdźež ſo wój prózu-
jecže, forjenje hódnoscze a pójczimoscze ſmutorhacž?

Scię wą słyka kłmani někajku póżcziwosćż pschirosnacż, hdhż
w., mucusie, so ma żo cžłowiek wabjenjam swojego cžela poddacż?
Wą pytacie nadawt swojego žiwjenja w tym, ludej pschipowjedarjow
a noscherjow prawego perjoda, statnych, zyrkwinich a gmejnissich
jaſtojnikow muſnięſhomacż, fotsi; moſtanu ſhcoż ſu, hdhż tež
druhdy w ſlaboſczi to abo druhe pschehlađa. Ta niepraju wo
fóidej ruboſczi, to ſu ſozialdemokratojo cžinili, ale wina fózdeje
ruboſcze a fózdeho njeſutka leži tola w duchu, wſcho dobre cžucze
podrywazym, fotryż wą do luda nus ſyfacże. Wasche khostanje
dýrbjało bycż faž wasch ſkutk: Dýrbjal-li hdhž wasch ſtot vſchińcż,
dha nječ ſažo hromadże padnje psches tu myſl, kiž ſo żaneje
wyschnoscze bojecż nochże, — to je psches te żně waschego něteži-
ſchego muſhywa. Schto dacże wą ludej, fotremuž wą Boha rubicże,
jeho ſwēdomnie wuprōſnicze, na cjoż móhl ſo ſałozicż? Gendž
tu ſlabu, blēdu myſlicżu „to je nascha strona (partea), t stronje
stejecż je dobrý pečink, żadny ſozialdemofrata bycż je hſuposečz a
hejchlerſtwo”, ſ tajkimi prōſdnymi hoſnymi ſłowami chzecże lud
ſpoſojicż. Abo myſlicze ſebi ſnanu, ſo móže ſchtó mot tajkeje
mudroſcze ſchto docžafacż, fotraž pschi ſebi praji: dokelż ſym dobrý,
džěſam ſa ſhromadne lěpsche, ſchtož mi ſažo t lěpschemu pschińdze
— hdhż ſebi tak myſlicze, dha wą cžłowſkeje ſebicžnoſcze njeſnajecze.

Niepokoncje tež na tón fuff rošjašnjenja, kotryž ſwojemu
ſudej dawacje. Prawa wopravdžita ſdžěſanoſć wjedže † Bohu,
† hódnemu ſmyſlenju. Poſoježna pač hłotwu poſnu a wutrobu
próſdnu czini, wona je jěd ſa doſtojne ſmyſlenje, wona naduwa a
czini ludíj ſmjerſchnych — pač zpě ſapka niz, to je to brame,

— To je najčežši potok, fotryž dyrbju wam cžiniež, so wŷ drje
niz ſmylſam ſwojich njeprſčecželow, — na te wŷ wrjefſacže a to
mózniye — ale tola ſtym ſwojich pſčecželow nicžo njeprajicže.
Wŷ ſebi njeſwěricže, ſjawnje a khotnje naſch lud na njepózecžiwoſcž
a wopisſtwo, na fotryž ſhoruje, poſasacž.

To s tým druhim porokom svišuje, fotrýž čzu vám siewicj, když bým ſo vaš předn wopraſchał, fotra macj drje najslepje ſe ſwojimi džecžimi měni, ta, fiž je pſchezo khwali, na jich ſmyſti njeſedžbuje, abo ta, fiž je ſebi ſmyſtow ſwojich Lubuſčkow wědomna a je jim ſ ihutnej ſuboſcžu motwucžicž ſpyta. Wý ſo možosći runacže, fotraž na ſaſkužbu ſwojich pſchirodných býnow poſaſana ſ hlaďimi ſłowami ſebi jich pſchifhiſnoſć ſdžerži. Wý ſeže živi wst teho, ſo ſo dželacžerjam ſ liſchczaznymi ſłowami bližicže; wobraš ſozialdemofratiskeho dželacžerja, fajfehož wý jeho w ſwojich nowinach wopišuječe, je wobraš ſdobneho hódnje myſla-zeho, ſa wſcho duchowne ſahorjeneho, pſchi tým pač nuſu czeſtpja-zeho čloujeka, fiž je tamſynt frócz lěpſchi, hacž wobſtejnoscže, w fotrých ſteji. Wý wo jeho wulfej nuſy a jeho hódnoscži tak doſho do njeho trubicže, doniž móu poſny hněva, ſo ſo tajfemu dobremu čloujeku tak hubjenje dže, poſny bojoſcže, ſo móhſ ſo hewaſ ſa hlupeho měcž, jafo ſražn plód do waschich rukow njeſadnje.

Dokelž my tak rěcjičje, je naše lěhwo połne, dokelž pač my
na wopat rěcječ dýrbimy, naša zýrkej husto prósna wostanie.
My mamy ludžom prajicž, so Boże słowo a naše śwědomnie
naš wobſtoržujetej našich hrěchow dla wot młodoſcze ſem, so
mamy ſo ſ wjetſha lepje, hacž ſebi to naša wutroba ſaſkuži;
to wſchaf ludžo jara radu njeſtſcha, so je hrěch nan naſheje nuſy,
ale běda nam, hdvž my to njeſtſtipowjedamy, dokelž tola wjetſheje
ſlužby luboſcze nikomu wopofasacž nje možem, hacž ſo čłowjek
jeho wopacjnoſcž wotkryjemy a jemu teho jako pomožnika poſasam,
fiž ſ hrěcha a ſ nuſy wumozje teho, fiž ſo jemu poda, wot teho,
fiž chze naša ſbóžnif bycž a naš wot wſchitſich našich
hrěchow wucjicž. To je mi światka ſhutnoſcž, hdvž woſ
na njeho poſasam, hdvž tež my žaneho čjucža a ſroſymjenja ſa to
nimacze.

(Pofraczowanie.)

Generalna synoda pruskeje frajneje zhrstwoje.

W swoim 10. posiedzeniu jednaścę generalną synodą wo roszwuczenju w nabożeństwie na wyższych szkołach a kašaszcę wyższej zyrfwinej radze, sa to żo staracż, so by żo w tej węzły wscho stało, schtoż móže młodzianu wyższych stronów w wierze śdżerżecż. Dale

dasche dr. Rogga rosprawu wo dżelach Gustav-Adolfskeho towarzystwa, psches fotreż so też psched generalnej synodu ważnosć tuteho luboścę polnego skutka na werybratrach pschiposnawa. Sjednateho pośredzenia müssēhamy, so je so namjet na tylęte powołanie generalneje synody jenohłoszne pschijat. Ważne bę też pschijecze teho namjeta, so dyrbja wschitz generalni superintendentojo wot netk kózde lęto sestupicž k wurdżenju zyrkvinich należnosćow a so dyrbja so woni wot wschęt swonkownych dżelów wotwiaśowacž, so bych ſwoju zyku móz k duchownemu fastaranu ſwojich diözesow nałożowacž móhli. Hacž dotal njebej jim to tak mózno, kąz bę trjeba. Psche wschu mérū swiętelaze bę, so so w 13. pośredzeniu wschitz synodzine stavu jenohłoszne sa te namjetu wuprajichu, fotreż chzedża wjetšu hamostatnosć evangelskiej zyrkwie. Hacž do tuteho czoła dyrbjachu so nimale wschitz ſakonje, fotreż ſebi zyrlęt dawasche, najprjedy krajnemu ſejmę, po tajkim ſhromadziszu, hđež ſidži a katholsz ſobu hloſuju, pschedpoſožicž. Nichto nje može prajicž, so tajta wotwiskosć evangelskiej zyrkwi k ſbozu ſluži. Teho runja bę rjane dobycze pschijecze namjeta, so dyrbji so pola pschedkydſtu generalneje synody wot netk prjedy wopraſhęcž, hacž so na universitach nowi profesororojo sa bohawuczenoscž powołaja. Wulki wschak je strach sa wěru, hdny so, kąz bę po netczischem waschnju mózno, na university njewerjazym wuczerjo młodych duchownych powołaja, kiz, město teho, so bychu jim wěru poſylnili, iich wo tu ſamu psches ſwoje wopacjne wuczby ſjebaja. — Khežor je kniesow ſobustawu generalneje synody dale jara pscheczelniwe pschijat, je wjetchi dżel tych ſamych wondano k ſebi pscheproſył a je ſa zyku synodu poſlednju wutoru w domzyrkwi rjany duchowny konzert wotdżerzeč dał.

Roshlad w naschim czaju.

Teſho Majestosć nasch khežor bu ſanđenu njedželu, ſ khežorku Božu ſlužbu w Mérnej zyrkwi wopytanshi, wot danskeho kraſa wopytany. Po ſwiatocznej hoſćinje w Nowym Hrodze je so tutón ſaſo do Schęcęzina wotſalil. Wobeju knieſerjow wobkād a roſzohnowanje bę jara pscheczelniwe a wutrobne.

Napadowazym poliſki podawki je wokoło puczowanje ruskeho ministra swonkownych należnosćow Giersa. Wón je wondano w Monza ſ italskim kralom a jeho ministrami ſkadhōwaniku měk, potom je so do Parisa podał, hđež je so ſ presidentom republiki Carnotom a někotrymi ministrami ſekal a ſkōcznje je na dompučzu tež do Barlina pschijet. Tu je jeho khežor w audienzy pschijat, na czož je so wot khežorstwoweſu kanzlera Caprivia k ſkēdanju pscheproſył. Schto ſu wotpohladu a ſaměry tuteho puczowanja byle, pschi wschém hlowuſamonju nowinarjow na ſwětlo pschischlo njeje, to pak je wěſte, so napjatosć a njeļubosć, fotraž hido dležiſti czož bjes Ruskej a Němiskej wobſteji, hiſhcze wotbjerala njeje.

Sakſki prynz Friedrich August, fotryž je so 21. novembra we Winje ſ arzhywōwodku Luisu ſwiatoczniſe ſweroval, je pónđelu na to ſwoju młodu mandželsku do Draxdžan, jeſeje noweje domiſny, pschijwiedł, wot ſaſtupjerjow ſwérneho ſakſkeho luda radoſtneje powitanjy. Bjes tymi wjeli deputozijemi bę tež ſerbſka depuzajia pod wuſtojnym wodženjom naschego wjelęſa ſlužbneho knjesa fararja lic. theol. Žmicha, fotryž bu tež na poſdžiſhi dwórfli bal pscheproſcheny a na nim wot mlodeje mandželskeje a prynza Turja, haj ſamo wot kraſow a kraſa wulzy wuſhwaleñ a počeſczeny.

— Neſprazy Barlinskich pjenježnych bankow ſu jebanja wotwodžile, fotrež ſu jenož ſ pomožu bursy mózne byle. Se stronę konſervativnych ſo netko kniejerſtu w khežorstwowyh ſejmje ſakſnijow naczis̄k pschedpoſoži, ſ fotrymž dyrbja ſo najhōrſche bursyne njedostatki, wofebje ſupowanie a pschedawanie do przedka na wěſtu termiju, tak daloko hacž ſu ſpekulaziſſe hry, podlōczieč. Hdny pak chzedża konſervativni bursu, fotraž je dozyka w rukach ſidow, pschimacž, pschindu ſe ſidami ſamymi do njemidreho njepſcheczelſtu. Mnogo konſervativni ſu hido dawno dopoſnali, so ſu so dyrbjeli wſchego ſwija ſe ſidami ſjawnje wotrjez a ſo w ſidowſkim praſchenju konſervativna ſtrona nje ſmě wjazy dleje jako ſamapſchihladowarka na boku ſtejcz, ale ſo dyrbji wupjerenju ſidowſkego ducha rafne napschecziwo ſtuzicž. Barlinske „Rēſchizne nowiny” piſzaju: „Hdzežkuli pohladamy, ſo nam ſidowſki duch poſkuſuje, fotryž njeje pschezo duch ſidow, ale njepſcheczel wſchego, ſchtož něniſke narodne kſcheczijanske waschnje mjenujemy.” Pschichodne ſtejſciego konſervativnych napscheczo ſidam ſo ſ namjetom, wot ſwobodneho knjesa Lothara ſ Richthofena pschedkydſtu ſchlesynſkeho něniſko-

konſervativneho towarzystwa podatym, wofnamjenja, kiz rěka: „Schlesynszk konſervativni ſwoj program na to waschnje roſſchērja, ſo ſo ſe wschēmi ſakonſkimi ſrēdkami do bēdzenja pschecziwo pschemóznomu ſidowſtu dadža a wot ſwojich ſapókłanzow wocžakuja, ſo tuczi ſa to ſkutkuja, ſo ſo runoprawosć ſidow ſ kſcheczijanami ſbehniſe a ſo ſo ſidža pod zuſebniſki ſalon ſtaja; ſo ſo dale wot kniejerſtu pschedpytanje a pschedloženie talmuda (ſidowſkich ſakonſkikh knihow) poruczi, ſo by ſo ſ teho ſpōſnalo, hacž ſmě ſo lud ſ tajkej wuczbu, kajkaž ſo w talmudowym pschedložku Prajskeho profesora Röhlinga namaka, ſ zyka hiſhcze w naſhim kraju czerpicž.” Pschedkydſtu ſchlesynſkeho konſervativneho towarzystwa che Richthofenowý namjet podpjeracž.

Wulka njeſtrowoſeč ſaſo wschudžom knieži. Niz jenož, ſo straschna diftheritis pschedzo hiſhcze wokolo kħodži a wjele wovorow žad, tež influenz (kript) abo „nowa khorosć”, kaž ju ſſerbi poſjenowachu, fotraž je nam wot ſanđeneho lęta ſem hiſhcze w ſiwhym dopominjenju, ſaſo wokolo czaha, wjele czlowiecich ſiwhiem podrywajo. A niz doſež teho, w Amerizy je ſo hacž dotal zyle njeſnata khorosć poſkaſala, fotrež najnadpadniſche ſnamio je czorný jaſyk a pschedciwo fotrež lekarſki ſhumſcht nicžo njeſamóje. Tež w ſchlesynſkej je hido jene džecž na „czorný jaſyk” ſkhorilo. To wschitko ſu czeſke domapytanja Bože. Cziniſny teho dla pokutu a pschihotujmy ſo k ſmierci. „Schto wě, Bóh móže ſo wobroczicž a ſacž, a ſwoj ſurowy hněw ſpuszcziſcž, ſo byhmy ſo njeſaſyli!” (Jonas 3, 9.)

+Sylsny modlitwy. Je njeſtto lęt, dha ſo njedželu rano jecži w A. w kħapaſzy k Bożej ſlužbie ſhromadziszu. Zufy duchowny, kiz bęſhe pschedpoſadnie w miejſce, wredowanje ſa kaplana džerjeſe. W ſwojim wredowanju powiedaſhe wo njerađenym hōſzu, fotrehož macž bęſhe w njebjieſach a kiz bu po běhu lęt ſkazeneho ſiwhjenja wot Božego Ducha ſapſchijath psches to, ſo jemu poboſne napominanja a modlitwy ſwojeje pschedkraſnijeneje macjerje na ſwědominje padnychu. Wón bu kſcheczijan a poſdžiſcho duchowny. Hdny bęſhe duchowny to powiedaſ, ſkoneži wón ſe ſkowami: „A tutón ſhubjeny ſyń, kiz bu psches ſylsny macjerje wumozeny — ſyń ja ſam!”

Boža ſlužba bęſhe k kónzej a jecži ſo ſaſo do jaſtwa wróczicžu. Popoſdnju jaſtowoy kaplān psches jaſtwa džecžhe a ſo na młodzenza dohlada, kiz ſ wobliczom na ſemi ležesche a jara plakache a žaſoſcjeſe. Někotre minutu ſo minychu, prjedy hacžiath horje poſladny a ſo na duchowneho dohlada. Tón ſo jeho pschedczelniwe wopraſcha, ſchto jemu je.

„O”, wotmolwi tamny, „to mje ſtyskneho czini, ſchtož duchowny dženža nam wo ſwojej macjeri powiedaſhe. Ja mějach runje tajku macž a dyrbjach ſebi na nju myſlīcž!” Potom ſaſo dele padny a žaſoſcjeſe: „Ja njewěm, ſchto cziniſcž; ja mějach runje tajku macž.”

Tu bjes ſymnymi jaſtowymy ſczenami bu tón młodzenz, kiz bęſhe hacž dotal twjerdy a bjes czucža wostaſ ſchim wſchém napominaju, plakaze džecžo w pomyſlenju na ſwoju poboſnu macž, kiz jemu ſe ſwojim wobliczom, jemu derje ſnatym, ſe ſwojimaj ſyloſtymaj wocžomaj, ſe ſwojim luboſcziwym hloſom psched wocžiſtu. To je mſda poboſneho, ſwérneho maczérneho ſmyſlenja, krążna mſda, fotraž móže hiſhcze ſa někotru macž ſhubjeneho ſyńa poſleſe do ſohnowanja pschedwobroczieſ.

„Pſchedzenat”, protyka ſa ſſerbow na lęto 1892, je wuſchla. Pódlia wuſtojne ſpižaneho „Pomhaj Bóh” namakſch w njej rjane powiedańczo, pěſźnie, žorty, roſhlaſd w ſwěcze a hudańcza. Štěſcž rjanych wobraſow ju debi, bjes nimi budže ſo wofebje tón lubiež, kiz nam ſerbſki ſwazny czah poſkuſuje. Kąz hewak, je w njej tež lětža ſapiž ſerbſkich fermuſchow.

2. adventa.

Njedžela	Luk. 21, 25—36.	Romskich 15, 4—13.
Pónđela	5 Mojs. 18, 15—19.	Luk. 1, 68—80.
Wutera	1 Sam. 7, 12—16.	Mat. 3, 1—13.
Gſrjeda	Jeſ. 9, 1—17.	Joh. 3, 25—36.
Schtwartk	= 11.	Hebr. 1, 1—14.
Pjatk	= 12.	= 2, 1—18.
Gſobota	= 35.	= 3.